มิถุนายน 2563

เพนกวินจักรพรรดิ
เดินขบวนสู่
การสูญพันธุ์

เมื่อผู้หญิง
ทลายกำแพง
สู่โลกการเมือง

NATIONAL
GEOGRA

75 ปี สงครามโลก ครั้งที่สอง

ก่อนสิ้นเสียงสุดท้ายของผู้รอดชีวิต

"เราไม่ได้ฝังศพคนตาย
ในฤดูหนาวที่สตาลินกราด
ศพกองเป็นภูเขาเลากา
ไม่มีที่จะฝังพวกเขา"

–มาเรีย โรคลีนา วัย 95 ปี
อดีตเสนารักษ์โซเวียต

นิตยสารคุณภาพ
โดยอมรินทร์กรุ๊ป
ISSN 1513-9840
06
ราคา 120 บาท

สารบัญ

ภาพปก:
มาเรีย โรคลีนา อดีตเสนารักษ์โซเวียต วัย 95 ปี รับใช้ชาติตั้งแต่อายุ 16 ปี ตอนที่กองทัพนาซีรุกคืบเข้าสู่บ้านเกิดของเธอในยูเครน ในปี 1942 เธอติดอยู่ในเมืองสตาลินกราดที่ถูกปิดล้อม การสู้รบดำเนินไปกว่าหกเดือน ทำให้เมืองทั้งเมืองกลายเป็นซากปรักและผู้คนล้มตายเป็นใบไม้ร่วง
โรบิร์ต คลาร์ก

ประจักษ์พยาน

8

วันคืนอันยาวนานของการกักตัว
เมื่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำลายล้างอิตาลี ช่างภาพคนหนึ่งในมิลานพยายามอย่างหนักเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพถ่ายบุคคล
ภาพถ่าย
ถาบริถอล ถาลิมบอร์ตี

สำรวจโลก

15

คิดใหญ่ ไม่คิดเล็ก
ลูกบ้านตัวน้อยบนใบหน้ามนุษย์
ผู้เขียนได้เห็นหน้าเพื่อนที่ไม่เคยห่างหายไปไหน นั่นคือไรจิ๋วบนใบหน้าของเธอเอง
เรื่อง เอริถา อิงเถิลฮับต์

มองโลกผ่านเลนส์
เรื่องเล่าของวาฬที่หายไป
วาฬเบลูกาลึกลับตัวหนึ่งถูกพบพร้อมบังเหียน มันดูเป็นมิตร และถูกฝึกมาดี หรือมันจะเป็นสายลับ
เรื่องและภาพถ่าย
เอาฉุน ริคาร์ดเชน

และอื่นๆ
- คลื่นกระแทกที่มองเห็นได้
- ปริศนาการมองเห็นของหมึก
- เกมกับการอนุรักษ์

เดินทาง

24

ไปให้ถึงจุดหมาย
เส้นทางแห่งตำนานในจอร์แดน
ท่องไปตามเส้นทางจอร์แดน (Jordan Trail) ที่ทอดยาวราว 650 กิโลเมตร ลัดเลาะผ่านจุดหมายอันเลื่องลืออย่างนครโบราณแห่งเปตรา
เรื่อง แอรอน ถัลลีย์
ภาพถ่าย แคทเธอรีน ไฮแลนด์

กิจกรรมน่าสนใจ
75 ปีสงครามโลกครั้งที่สอง
ร่วมรำลึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของโลกด้วยห้าวิธีต่อไปนี้

และอื่นๆ
- ตามหา "ซูเปอร์มันฝรั่ง" ในเปรู

สารคดี

ก่อนสิ้นเสียงสุดท้าย จากสงครามโลกครั้งที่สอง
เบื้องหลังเรื่องราวของเหล่าผู้รอดชีวิตจากความขัดแย้งอันนองเลือดที่สุดครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ คือโศกนาฏกรรมที่ผู้คนมากมายต้องประสบ เรื่องราวของพวกเขาคือประจักษ์หลักฐานถึงความโหดร้ายของสงครามโลกครั้งที่สอง
ภาพถ่าย โรเบิร์ต คลาร์ก
..... น. 30

ฮิโรชิมะ วันที่ฟ้าถล่ม
เรื่องราวของผู้รอดชีวิตจากการโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์
เรื่อง เกิล กัป
..... น. 74

เพนกวินจักรพรรดิ
เมื่อการเดินทางไกลไปหารักอาจกลายเป็นการเดินขบวนไปสู่การสูญพันธุ์
เรื่อง เฮเลน สเกลส์
ภาพถ่าย สเตฟาน คริสต์มันน์
..... น. 82

ก้าวที่กล้าหา
ผู้หญิงยังคงเดินหน้าสู่เวทีการเมือง แม้จะเผชิญขวากหนามสารพัด
เรื่อง ราเนีย อาบูเชถ
ภาพถ่าย แอนเดรีย บรูช
..... น. 96

เดินทาง
กลางหาว
เยือนถิ่นกำเนิดของกีฬาสเก็ตบอร์ด
เรื่อง โรเบิร์ต เดรเพอร์
ภาพถ่าย ฉินา ลิทอฟสกี
..... น. 120

75 ปีหลัง
สงครามโลกครั้งที่สอง

แบ่งปันเรื่องราว ของผู้ที่ได้กลับบ้าน

โดย ซูซาน โกลด์เบิร์ก

ตอนที่เราเริ่มงานนิตยสาร *เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก* ฉบับที่อยู่ในมือคุณผู้อ่านนี้เมื่อปีที่แล้ว เราไม่อาจล่วงรู้ได้เลยว่านิตยสารจะวางแผงในช่วงที่ทั้งโลกอยู่ท่ามกลางวิกฤตโรคระบาด และผู้คนที่เราจะเขียนถึงจะอยู่ในกลุ่มคนที่เปราะบางและสุ่มเสี่ยงที่สุดต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เหตุบังเอิญนี้ทำให้สารคดีเรื่อง "ก่อนสิ้นเสียงสุดท้ายจากสงครามโลกครั้งที่สอง" ในฉบับนี้ ยิ่งมีคุณค่าความหมายเป็นพิเศษ สารคดีรำลึกวาระครบ 75 ปีสงครามโลกครั้งที่สองนี้ เขียนขึ้นเพื่อชายหญิงผู้รอดชีวิตและเป็นประจักษ์พยานในความขัดแย้งครั้งนองเลือดที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ

ผู้รอดชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในวัย 90 นับวันพวกเขามีแต่จะล่วงลับไปตามวัย (ชายคนหนึ่งที่เราถ่ายภาพสำหรับสารคดีเรื่องนี้เสียชีวิตก่อนที่เราจะตีพิมพ์) เหลือคนที่จะบอกเล่าถึงสิ่งที่พวกเขาพบเห็นและประสบกับตัวเองน้อยลงทุกที

สงครามครั้งนี้ส่งผลกระทบไปทั่วทุกมุมโลก เพื่อมองให้ไกลกว่ามุมมองของชาวอเมริกันหรือฝ่ายสัมพันธมิตรผู้มีชัย เราส่งช่างภาพและนักเขียนไปทั่วโลก จากรัสเซียถึงสหราชอาณาจักร และเยอรมนีถึงญี่ปุ่น สิ่งที่เราค้นพบอาจไม่น่าแปลกใจ เพราะไม่ว่าคุณจะแก่ตัวลงเพียงใด สู้รบเพื่อชาติใด หรือในนามใคร ประสบการณ์พรั่นพรึงของสงครามย่อมบาดลึกและไม่เคยเลือนหายไปอย่างแท้จริง

พลร่มของอังกฤษที่ถูกจับในสนามรบร่วมมือกับเชลยศึกอีกคนก่อวินาศกรรมโรงงานที่พวกเขาถูกบังคับใช้แรงงาน เขารอคอยให้เรือนจำในเมืองเดรสเดินตกอยู่ในกองเพลิง เมื่อเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตรทิ้งระเบิดเพลิงที่เมืองนั้น แล้วจึงหลบหนี ขณะที่ทหารผ่านศึกญี่ปุ่นเล่าว่า เขากับชายหนุ่มคนอื่นๆ "ถูกส่งไปตายเพื่อสมเด็จพระจักรพรรดิและจักรวรรดิญี่ปุ่นและทุกคนก็ทำเหมือนเชื่อเช่นนั้น" เขาบอกว่า แต่เวลาใกล้ตาย "ผมไม่เคยได้ยินใครร้องเรียกหาสมเด็จพระจักรพรรดิเลย" มีแต่ชื่อของบุคคลอันเป็นที่รัก

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่องราวจากผู้รอดชีวิต การแบ่งปันเรื่องราวเหล่านี้มอบโอกาสให้เราได้ขอบคุณชายหญิงแห่งคนรุ่น Greatest Generation สำหรับความเสียสละของพวกเขาอีกครั้ง

ขอบคุณที่อ่าน *เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก*

ทหารผ่านศึกและผู้รอดชีวิตจากสงครามโลกครั้งที่สองร่วมสดุดีผู้วายชนม์ในพิธีที่จัดขึ้นในเมืองเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา

ไม่ว่าคุณจะแก่ตัวลงเพียงใด สู้รบเพื่อชาติใด หรือในนามใคร ประสบการณ์พรั่นพรึงของสงครามย่อมบาดลึกและไม่เคยเลือนหายไปอย่างแท้จริง

ภาพถ่าย: โวเน็ร์ต คลาร์ก

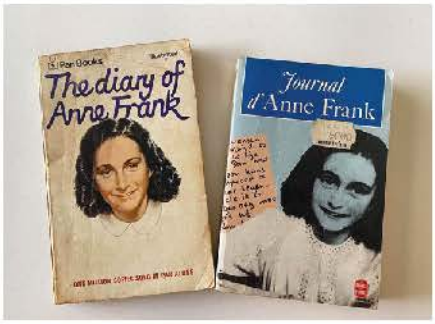

เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก ฉบับนี้ เต็มไปด้วยเรื่องราวกระทบใจครับ แม้อาจจะไกลตัวพวกเราส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เป็นประจักษ์พยานในเหตุการณ์ความขัดแย้งรุนแรงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ อย่างสงครามโลกครั้งที่สอง โดยส่วนตัว ผมเสียดายที่ไม่มีโอกาสได้สัมภาษณ์หรือถามคนรุ่นปู่ย่าตายายเกี่ยวกับผลกระทบที่พวกเขาได้รับจากเหตุการณ์ครั้งนั้น กระทั่งพ่อผมซึ่งอยู่ในวัย 80 ต้นๆ เองก็ยอมรับว่า ท่านเด็กเกินไปที่จะจดจำรายละเอียดอะไรได้มากมาย เมื่อเป็นเช่นนี้ เรื่องราวจากคำบอกเล่าของเหล่าผู้รอดชีวิตที่นับวันจะเงียบเสียงลงทุกที จึงทรงคุณค่าความหมาย เป็นดั่งคำย้ำเตือนถึงความโหดร้ายของสงครามที่ไม่เลือกฝักฝ่าย

เมื่อพูดถึงสงครามโลกครั้งที่สอง ผมมักจะนึกถึงเรื่องราวของเด็กหญิง "อันเนอ ฟรังค์" (หรือแอนน์ แฟรงค์) เด็กหญิงชาวยิว ผู้เขียนบันทึกที่จะกลายเป็นหนังสืออมตะ ในสารคดีเกี่ยวกับต้นไม้ที่ *เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก* นำเสนอเมื่อสองสามปีก่อน ผู้เขียนเล่าถึงต้นเชสต์นัตซึ่งยืนต้นอยู่หน้าบ้านหลังหนึ่งในกรุงอัมสเตอร์ดัม ที่ซึ่งอันเนอ ฟรังค์ และครอบครัวอาศัยหลบซ่อนตัวจากพวกนาซีอยู่นานถึงสองปี "จากหน้าต่างห้องใต้หลังคาเพียงบานเดียวที่ไม่ถูกปิดตาย อันเนอมองเห็นต้นไม้ซึ่งช่วยบ่งบอกฤดูกาลที่ผันผ่าน ก่อนที่ตำรวจลับเกสตาโปจะจับกุมเธอและครอบครัวไปในวันที่ 4 สิงหาคม ปี 1944" หลายปีต่อมา หลังจากได้อ่านสมุดบันทึกของลูกสาว [อันเนอเสียชีวิตในค่ายกักกันของนาซี] พ่อของอันเนอ ซึ่งรอดชีวิต เอ่ยปากว่า "ผมไม่เคยรู้เลยว่าการได้เห็นเศษเสี้ยวของท้องฟ้าสีครามมีความหมายกับอันเนอมากแค่ไหน... และเชสต์นัตต้นนั้นสำคัญกับลูกมากเพียงใด"

ตามข้อมูลในเว็บไซต์ *annefrank.org* น่าเสียดายที่เชสต์นัตต้นนั้นซึ่งน่าจะมีอายุมากกว่า 170 ปี และเป็นเชสต์นัตเก่าแก่ที่สุดต้นหนึ่งในอัมสเตอร์ดัม ได้ล้มลงเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม ปี 2010 แต่หลายปีก่อนหน้านั้น ได้มีโครงการเพาะกล้าเชสต์นัตจากต้นดังกล่าวและจ่ายแจกให้แก่โรงเรียน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ทั่วโลก เพื่อรำลึกถึงอันเนอ ฟรังค์ และโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้คนนับล้าน

ผมคิดว่า *เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก* ฉบับนี้ จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าประวัติศาสตร์ เพราะอีกไม่นาน เสียงจากผู้รอดชีวิตคนสุดท้ายก็คงเงียบลงตลอดกาล

ที่ปรึกษาประจำฉบับ: นพ.รังสฤษฎ์ กาญจนะวณิชย์ (นักจักรวาลวิทยา) ผศ.ดร.รรควัฒน์ ประดิษฐพงษ์ (ภาษาอิตาลี) ผศ.ดร.สุกิจ พู่พวง (ภาษาสเปน) วิชยดา ไตลังวงศ์ (ภาษาญี่ปุ่น) ณฐกร เกียรติมนตรี (สเก็ตบอร์ด)
คณะผู้แปล: ศรรวริศา เมฆไพบูลย์ (สงครามโลกครั้งที่สอง) อัครมุนี วรรณประไพ (รำลึกฮิโรชิมะ และนิทาสเก็ตบอร์ด) วราภรณ์ แซ่มสนิท (ผู้หญิงในโลกการเมือง) ปณต ไกรโรจนานันท์ (เพนกวินจักรพรรดิ)

Events & Promotions

อ่านดีๆ มีรางวัล

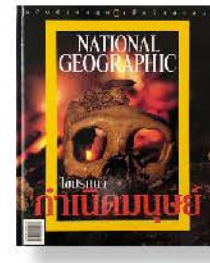

ลุ้นรับหนังสือ *"ไขปริศนากำเนิดมนุษย์"* จากสำนักพิมพ์เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก จำนวน 2 รางวัล เพียงอ่านนิตยสาร *เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก* ฉบับเดือนมิถุนายน 2563 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

❶ ท่านรู้สึกประทับใจในเรื่องราวของผู้รอดชีวิตจากสงครามโลกครั้งที่สองคนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

❷ คิดว่าเรื่องราวของระเบิดนิวเคลียร์ที่ถล่มฮิโรชิมะและนางาซากิอาจเกิดขึ้นได้อีกหรือไม่ในอนาคต เพราะเหตุใด

❸ ท่านคิดว่านกเพนกวินจักรพรรดิจะมีวิธีปรับตัวให้อยู่รอดในสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงได้หรือไม่

❹ ท่านคิดว่าเมืองไทยควรมีนักการเมืองหญิง (รวมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ) มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

กติกา: ตอบคำถามให้ครบทุกข้อ พร้อมระบุชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ ส่งไปรษณีย์บัตรหรือจดหมายมายัง กองบรรณาธิการนิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก ฉบับภาษาไทย บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) เลขที่ 378 ถนนข้ยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170 วงเล็บมุมซอง "ชิงโชค NGM"

หมดเขตร่วมสนุกภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2563

รายชื่อผู้โชคดีประจำเดือนเมษายน 2563 *(แก้วน้ำเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก รุ่นลิมิเต็ดอิดิชัน* จำนวน 2 รางวัล)

1. บาทหลวงสมชาย กิจนิชี เชียงใหม่

2. คุณกิตติกุล สาธสุวรรณ ชลบุรี

ภาพถ่าย: เอกรัตน์ ปัญญะธารา

ประเทศไทยในอีก 50 ข้างหน้า

ผมได้อ่าน National Geographic ฉบับประจำเดือนเมษายน 2563 แล้ว ชวนให้ผมต้องพลิกเปิดอ่านเกือบทุกหน้า (ขอเน้น เกือบทุกหน้าครับ) อ่านไป ผมก็คิดไปว่า คนตัวเล็กๆ อย่างผม อายุปาเข้าไป 70 ปลายๆ แล้ว จะช่วยอะไรกับโลกใบนี้ได้ ผมจะขอเสนอความคิดที่เกิดขึ้นกับผมดังนี้ เมื่อปีที่แล้ว 2562 ผมได้เปิดปฏิทินตั้งโต๊ะของบริษัทหนึ่ง ได้เขียนไว้ในช่องวันที่ 21 มีนาคม ว่า "วันป่าไม้โลก" ผมไม่รู้ว่าจริงหรือไม่จริง แต่ก็เกิดความคิดว่า ถ้าปลูกต้นไม้ในวันนี้ น่าจะเป็นมงคล จึงตัดสินใจไปหาซื้อต้นพะยูงมาหนึ่งต้น และปลูกมันในวันนั้น คิดเพ้อเจ้อไปว่า อีก 50 ปี ผมคงตายไปแล้ว แต่หลานผมจะสามารถใช้พะยูงต้นนี้สร้างบ้านได้สักหลัง คุณเชื่อไหมครับ ตอนที่ผมปลูกพะยูงต้นนี้ ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่ถึงหนึ่งเซนติเมตร สูงประมาณ 40-50 เซนติเมตร แต่มาปีนี้ (15 เมษายน 2563) ผมไปจับพะยูงต้นนี้ดู กำรอบต้นไว้ได้เต็มกำมือ และลำต้นสูงประมาณสามเมตรครับ ปีนี้ (21 มีนาคม) ผมปลูกต้นไม้อีกหนึ่งต้น เป็นต้นแมกคาเดเมีย เอาไว้ให้หลานเหลนได้กินลูก แต่ผมมั่นใจว่า ผมจะมีโอกาสลิ้มรสผลแรกๆ ของมันด้วยครับ ขอให้บรรณาธิการและทุกคนที่รักษ์และรักต้นไม้จงพบแต่ความสุขและความยินดีครับ จากคนแก่ที่กำลังจะ 80 แล้ว

สมชาย กิจนิชี
เชียงใหม่

ประเทศไทยในอีก 50 ปีข้างหน้า (ค.ศ. 2070 หรือ พ.ศ. 2613) จะมีสภาพดีขึ้นจากเดิม เพราะกระแสการอนุรักษ์ คุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นกระแสที่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติให้ความสำคัญอย่างมาก ประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เราสามารถนำมาช่วยในการดูแล รักษา และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับแนวคิดของผู้ประกอบการที่ดำเนินการธุรกิจ ต้องรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการออกกฎหมายและการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมพิจารณาดำเนินการโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่ ทำให้เกิดกระบวนการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยสามภาคส่วนคือ ผู้ประกอบการ หน่วยราชการและภาคประชาชน

กิตติกุล สารสุวรรณ
ชลบุรี

เขียนถึงเรา

จดหมายจากหน้าซองถึง
นิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก ฉบับภาษาไทย บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) 378 ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
อีเมล ngmth@amarin.co.th
โทรสาร 0-2422-9999 ต่อ 4715
โปรดระบุชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ในวันทำงาน นิตยสารขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขและตัดทอนข้อความของท่านเพื่อความเหมาะสม

NATIONAL GEOGRAPHIC
ฉบับภาษาไทย

ระริน อุทกะพันธุ์ ปัญจรุ่งโรจน์
บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
เจรมัย พิทักษ์วงศ์
กรรมการผู้จัดการ
โกวิทย์ ผดุงเรืองกิจ
บรรณาธิการบริหาร
บรรณาธิการอาวุโส นิรมล มูนจินดา
บรรณาธิการต้นฉบับ ภัทราพร จงแย้ม
บรรณาธิการฝ่ายศิลป์ ชวัลรัตน์ ลิ่มวัฒนพันธ์ชัย
บรรณาธิการภาพ เอกรัตน์ ปัญญะธารา
ฝ่ายศิลปกรรม เรืองเพชร เวชวิทย์
กองบรรณาธิการออนไลน์ดิจิทัล
ฉัครดนัย สุขทองดา
เกียรติศักดิ์ หมื่นเอ
เจ้าหน้าที่การกองบรรณาธิการ
พรรณิดา อนันต์นิกร

ที่ปรึกษาฝ่ายโฆษณา
อุไรวรรณ ตุนทรหงษ์
ผู้อำนวยการฝ่ายโฆษณา
วลีรัตน์ ศักดิ์ขจรยศ
ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจโฆษณา
ตุทธิรัตน์ เตนไชยวงศ์
ฝ่ายโฆษณา
ตุพินดา แสงสำลี, วาสนา วงศ์ตุวรรณ
ครีเอทีฟโฆษณา ต้องจิต ตมิตินันท์
ประสานงานโฆษณา แก้วหทัย แก้วอุบล
ผู้จัดการส่วนบัญชีโฆษณา วันบา จันทิมา
แผนกบัญชีโฆษณา อัญชลี หลั่งน้ำสังข์, วิยะดา จันทร
ประสานงานการผลิต ไกรรัตน์ ทรงเผ่า
ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและสื่อสารแบรนด์
น้ำทิพย์ เงินแย้ม
การตลาดและสื่อสารแบรนด์
ศุภมิตร นำประดิษฐ์, ณัฐกฤตา อภิวัฒน์ชัชวาลย์, ศรีวิมล อังศุสิงห์
คณะที่ปรึกษา
จิรายุพิน จันทรประสงค์
นิพนธ์ ทรายเพชร
ประมวล โกมารทัต
ดร.บรรพต ณ ป้อมเพชร

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) 378 ถนนชัยพฤกษ์ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
โทรศัพท์ 0-2422-9999
โทรสาร 0-2434-3555, 0-2434-3777
E-mail: info@amarin.co.th
Homepage: http://www.amarin.co.th

ผู้ก่อตั้ง
ชูเกียรติ อุทกะพันธุ์
ประธานกรรมการบริหาร
เมตตา อุทกะพันธุ์
กรรมการผู้จัดการใหญ่
ระริน อุทกะพันธุ์ ปัญจรุ่งโรจน์
กรรมการผู้จัดการอาวุธธุรกิจโรงพิมพ์
ชิวพัฒน์ ณ ถลาง

Exemplar

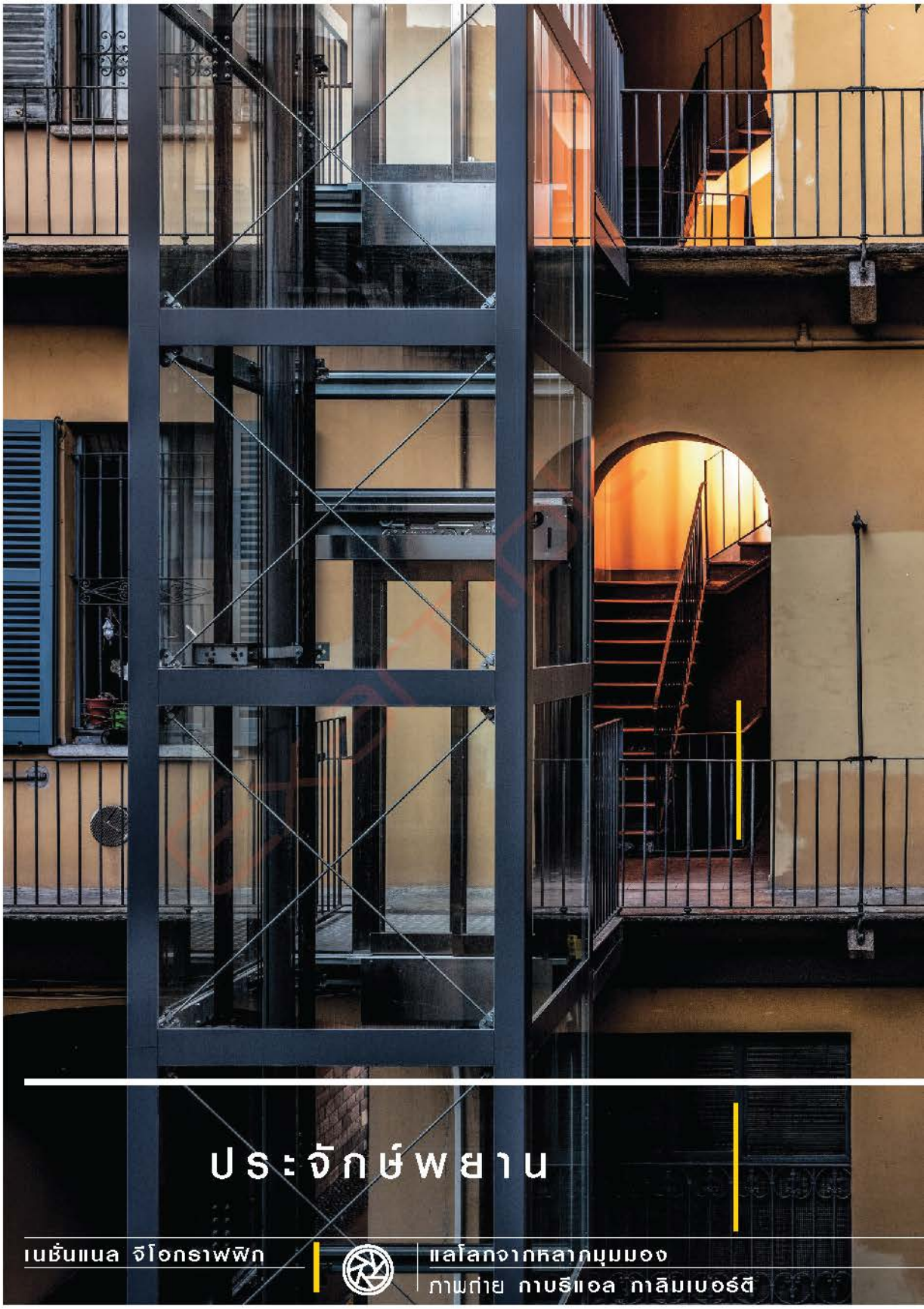

ประจักษ์พยาน

เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก

แลโลกจากหลากมุมมอง

ภาพถ่าย กาบรีแอล กาลิมเบอร์ตี

ภายใต้การล็อกดาวน์ย่านกลางคืนที่เรเบกกา กาซาเล อาศัยอยู่ในมิลานนั้นว่างเปล่า "ฉันทนทุกข์กับความโดดเดี่ยวมากค่ะ" เธอบอก "ความเงียบและพื้นที่ว่างเปล่าทำให้ทุกอย่างดูเหนือจริง"

วันคืนอันยาวนานของการกักตัว

เมื่อโควิด-19 ทำลายล้างอิตาลี ช่างภาพคนหนึ่งในมิลานหาทางถ่ายภาพบุคคลแบบเว้นระยะ

ปกติแล้ว เกรตา ตานีนี และคริสโตโฟโร ลิปปี ไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่พบว่าต้องมาอยู่ด้วยกันในเมืองที่ปิดตัว "เรายอมอยู่อย่างโดดเดี่ยวดีกว่าเสี่ยงหรือเป็นภัยต่อสุขภาพของคนอื่น ๆ ค่ะ" ตานีนีกล่าว

G 4

บน: ลูกา โวลตา อุ้มโจวานนี ลูกชายวัยสี่ขวบ และมิเกลา โครชี อุ้มอากาตา ลูกสาววัยหกขวบในห้องเด็ก
ล่าง: ซาดิก มาร์โก โอลาดิปูโป แรปเปอร์ บอกว่า เขากำลัง "พยายามคิดสร้างสรรค์เพื่อจะทำเพลงใหม่ๆ ออกมา"

บน: ดานีแอเล เวโรนีซี ศิลปินและผู้ออกแบบฉาก กับอันนา โมสโตซี ผู้ทำงานในวงการแฟชั่น **ล่าง:** เปาโล กับเอลิซาเบท ลอมบาร์ดี ผู้บอกว่าตัวเองเป็น "โรคคิดไปเองว่าป่วย" กักตัวก่อนมีคำสั่งประกาศด้วยซ้ำ

ข้างหลังภาพ

ในช่วงเวลาแห่งการระบาดของโควิด-19 ช่างภาพคนหนึ่งพยายามอย่างหนักเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพถ่ายบุคคล

กาบรีแอล กาลิมเบอร์ตี วางขาตั้งไฟสำหรับถ่ายภาพไว้หน้าหน้าต่างบานหนึ่งนอกตัวบ้าน เขาถอยห่างออกมาเพื่อให้คนข้างในนำอุปกรณ์เข้าไปอย่างปลอดภัย กาลิมเบอร์ตีตะโกนผ่านหน้าต่าง เขากำกับตำแหน่งของแสงไฟและตัวบุคคล แล้วจึงถ่ายภาพ นี่คือชุดภาพถ่ายบุคคลในช่วงกักตัว

"เป็นช่วงเวลาแปลกประหลาดที่สุดในชีวิต 42 ปีของผมเลยครับ" กาลิมเบอร์ตี ช่างภาพชาวอิตาลีอยู่ในมิลานตอนปลายเดือนกุมภาพันธ์ ขณะประกาศล็อกดาวน์มีผลบังคับ เขากับนักข่าว เจอา สกังกาเรลโล ใช้เวลาหลายสัปดาห์ต่อมาบันทึกความเปลี่ยนแปลงของชีวิตในเมืองอันเนื่องมาจากการระบาดของไวรัสชนิดนี้

ด้วยความหวังจะบันทึกภาพบุคคลของชาวเมืองมิลาน พวกเขาเริ่มโทรหาเพื่อนๆ "ผมรู้สึกถึงความกลัวในน้ำเสียงของพวกเขาได้ทันทีครับ" กาลิมเบอร์ตีย้อนนึก "มีสองสามหนที่รู้สึกถึงความกลัวอย่างชัดเจน เพราะคิดว่าต้องเจอกับผมตัวต่อตัว"

แค่หนึ่งสัปดาห์ก่อนหน้า เขาเพิ่งฉลองวันเกิดของสกังกาเรลโลในร้านอาหารที่คับคั่ง ตอนนี้ถนนสายต่างๆ กลับว่างเปล่า บาร์ทั้งหลายปิดเงียบ และการสัมผัสกับมนุษย์แม้เพียงน้อยนิดก็อาจทำให้สติแตกได้ วันหนึ่งในร้านขายของชำ สกังกาเรลโลเห็นชายคนหนึ่งเผลอไปถูกผู้ชายอีกคนข้าง เขาโพล่งขึ้นว่า "อย่ามาถูกตัวผม คุณไม่ได้สวมหน้ากากด้วย"

เมื่อตัวเลขผู้เสียชีวิตพุ่งสูงขึ้นและโรงพยาบาลล้นทะลัก ชาวเมืองมิลานก็อยู่แต่ในบ้าน "คุณรู้สึกเหมือนอยู่ในเขตสงครามครับ" กาลิมเบอร์ตีบอก ทั้งคู่ยังทำงานต่อไป ชักชวนให้คนถ่ายภาพด้วยวิธีการอันรอบคอบและรักษาระยะอย่างเคร่งครัด –นีนา สตรอคลิก

กาบรีแอล กาลิมเบอร์ตี ยืนอยู่บนบันไดสูงสองเมตรเพื่อถ่ายภาพจากระยะที่ปลอดภัย

เดือนนี้พบกับ
คลื่นกระแทกที่มองเห็นได้
ปริศนาการมองเห็นของหมึก
เกมกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า
วาฬหรือสายลับ

สร้างความกระจ่างให้ปริศนาและความน่าพิศวงรอบตัวเราในทุกวัน
เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก
ปีที่ 19 • ฉบับที่ 227

รู้จักลูกบ้านตัวน้อยบนใบหน้ามนุษย์

ผู้เขียนได้เห็นหน้าเพื่อนที่ไม่เคยห่างหายไปไหน นั่นคือไรจิ๋วบนใบหน้าในตัวอย่างพิพิธภัณฑ์ที่ขูดจากรูขุมขนของเธอเอง

โดย เอริกา อิงเกิลฮับต์

ตอนนี้เจ้าสัตว์แปดขาตัวจิ๋วนับร้อยๆ หรือพันๆ ต่างชุกกายสุขสบายลึกลงไปในรูขุมขนบนใบหน้าของพวกเรา ไม่ว่าจะหน้าฉัน หน้าคุณ หน้าเพื่อนรักของคุณ และจะว่าไปก็ทุกใบหน้าที่คุณรู้จักและรักใคร่นั่นแหละ ในบางแง่มุม พวกมันคือเพื่อนใกล้ชิดที่สุดของเรา

สัตว์ที่ว่าก็คือไรใบหน้าหรือไรขนตา สัตว์แปดขาตัวจิ๋วที่เป็นญาติกับแมงมุมและเห็บ พวกมันตัวเล็กเสียจนมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น และคุณไม่น่าจะรู้สึกอะไร ยามที่พวกมันเคลื่อนไหว แต่ใช่ว่ามันจะขยับไปไหนบ่อยๆ เพราะไรใบหน้าเป็นสุดยอดฤาษีที่ใช้เวลาเกือบทั้งชีวิตปักหัวอยู่ในรูขุมขน ร่างกายของมันมีรูปร่างตามรูที่มันอาศัย วิวัฒนาการอันยาวนานลดรูปของมันให้เหลือเพียงพุกตัวผอมที่มีขาเล็กจิ๋วแปดขา

ไรใบหน้าถูกค้นพบครั้งแรกในช่องหูของมนุษย์เมื่อปี 1841 ต่อมาไม่นานก็ถูกพบในขนคิ้วและขนตา ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเราก็ได้เรียนรู้ว่าพวกมันไม่ได้อยู่แค่ในป่าแห่งขนคิ้วและขนตาที่

ไรใบหน้าทั้งสองชนิดล้วนชอบอยู่ติดบ้าน จนนักวิทยาศาสตร์ต้องลำบากลำบนหากจะสังเกตมัน ไม่ว่าจะจับเอามาหรืออยู่ในสภาพธรรมชาติบนใบหน้ามนุษย์ เราจึงรู้เรื่องชีวิตของพวกมันน้อยมาก

รกชัฏ แต่ยังอาศัยในทุ่งสะวันนาแห่งขนสั้นละเอียดทั่วร่างกายของเราด้วย จะเว้นไว้ก็เพียงฝ่ามือและฝ่าเท้าเท่านั้น และรูขุมขนที่ผลิตน้ำมันมีอยู่หนาแน่นทั่วใบหน้า เช่นเดียวกับพวกไรที่อาศัยอยู่ในรูเหล่านั้น

ที่น่าประหลาดใจยิ่งกว่านั้น รูขุมขนของเราเป็นบ้านของไรใบหน้าอย่างน้อยสองชนิด ทั้งคู่อยู่ในสกุล *ดีโมเด็กซ์ (Demodex)* ตัวที่เตี้ยล่ำกว่าคือ *ดี. เบรวิส (D. brevis)* มีรูปร่างคล้ายๆ ตะบองที่มนุษย์ถ้ำผู้ทรงพลังในการ์ตูนถือ และชอบอยู่ลึกข้างในต่อมน้ำมันใต้ผิว ส่วนอีกตัวหนึ่งคือ *ดี. โฟลลิคูโลรัม (D. follicolorum)* ซึ่งตัวยาวกว่า ผอมกว่า และชอบอยู่ในรูขุมขนบริเวณใกล้ผิวหนังขึ้นมาหน่อย

ไรใบหน้าทั้งสองชนิดล้วนชอบอยู่ติดบ้าน จนนักวิทยาศาสตร์ต้องลำบากลำบนหากจะสังเกตมัน ไม่ว่าจะจับเอามาหรืออยู่ในสภาพธรรมชาติบนใบหน้ามนุษย์ เราจึงรู้เรื่องชีวิตของพวกมันน้อยมาก แต่มีสองสามเรื่องที่นักชีววิทยาค่อนข้างแน่ใจ นั่นคือ ไรใบหน้าอ่อนไหวต่อแสง พวกมันไม่มีทวารหนัก จึงอึไม่ได้ และใช้ทั้งชีวิตอยู่บนผิวหนังของเราจริงๆ

พ้นไปจากนั้น เรื่องไรบนใบหน้าก็ยังมืดมน เราเดาเอาว่าพวกมันกินเซลล์ผิวหนังที่ตายแล้วกับไขมันผิวหนัง แต่ไม่มีใครรู้รายละเอียดเกี่ยวกับอาหารของมัน เรารู้ว่ามันมีชีวิตทางเพศ แต่ไม่รู้รายละเอียด

ความที่ไรใบหน้าเหล่านี้ใช้ชีวิตลึกลับ พวกเราส่วนใหญ่จึงไม่เคยเห็นมันสักตัว แต่นักชีววิทยาอย่างร็อบ ดันน์ กับทีม ได้บุกเบิกความเข้าใจเกี่ยวกับไรใบหน้า ฉันจึงตั้งใจไปเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการของดันน์ที่มหาวิทยาลัยนอร์ทแคโรไลนาสเตตในราลี ไม่ได้หวังแค่จะเห็นไรใบหน้าของตัวเองเท่านั้น แต่ฉันอยากเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับสัตว์ประหลาดพวกนี้ด้วย ดันน์บอกฉันว่าเขาสนใจศึกษาไรใบหน้าเพราะความที่พวกมันลึกลับแท้ๆ

เมแกน เทมส์ มุ่นผมยาวสีแดงของเธอให้เป็นมวยและสวมถุงมือ เธอเตรียมพร้อมสำหรับขั้นตอนต่อไปเช่นเดียวกับที่ฉันเตรียมตัว นั่นคือการบีบไรออกจากรูขุมขน เทมส์กำลังทำปริญญาเอกช่วงสุดท้ายในห้องปฏิบัติการของดันน์ เธอจึงเป็นมืออาชีพในการขูดไรใบหน้า

เทมส์บอกว่าทางที่ดีในการเก็บพวก *ดีโมเด็กซ์* คือการหยดกาวไซยาโนอะคริเลต (หรือกาวตราช้าง) บนใบหน้าแล้วแปะแผ่นสไลด์กระจกลงไป พอกาวแห้ง ก็แกะมันออก (เธอว่ามัน

ฉันเรียนรู้ที่จะรักสัตว์ประหลาดได้อย่างไร

สำหรับฉันแล้ว ไม่มีอะไรจะสนุกไปกว่าการออกไปเดินป่าและพลิกท่อนไม้ดูว่าจะมีตัวอะไรเลื้อยออกมาบ้าง ที่สุดแล้วคุณก็ไม่มีทางรู้ว่าคุณจะได้เห็นอะไร นั่นเป็นเหตุผลที่ฉันชอบเขียนเรื่องวิทยาศาสตร์ มันเหมือนกับการพลิกท่อนไม้ไปได้เรื่อยไม่รู้จบ ในขณะที่ฉันกำลังเขียนงานสำหรับหนังสือเล่มใหม่ *Gory Details* นี้ ไม่เพียงแต่ฉันจะได้พบกับไรใบหน้าของตัวเอง แต่ยังได้แอบส่องเบื้องหลังปฏิบัติการเลี้ยงหนอนและได้กินแมลงที่อร่อยอย่างน่าแปลกใจไปมากมายด้วย ฉันสนใจพวกของน่าเกลียด น่าขนลุก และต้องห้าม ทำไมน่ะหรือ เพราะฉันพบว่าเมื่อฉันพินิจสิ่งที่ทำให้ฉันขวัญหนีดีฝ่อ เช่น ความตาย โรคร้าย หรือไรบนใบหน้า วิทยาศาสตร์ก็ทำให้ฉันกลัวน้อยลง มันจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ฉันเขียนเรื่องพวกนั้นเป็นหนังสือทั้งเล่มได้ และเป็นเหตุผลว่า ทำไมฉันถึงต้องหาเรื่องใหม่ๆ ตลอดเวลา

—เอริกา อิงเกิลยับต์

ภาพประกอบ: ชาร์มันโด เฉวช

ไม่เจ็บอย่างที่คิด) แล้วกาวจะดึงเอาทุกอย่างจากรูขุมขนออกมา รวมทั้งพวกไรที่เกาะอยู่ด้วยกันเป็นก้อนด้วย

เช้าวันนี้ เทมส์หากาวตราช้างไม่เจอ เราเลยใช้วิธีแบบดั้งเดิม คือขูดไขมันผิวหนังด้วยพายสแตนเลสเล็กๆ ที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ เทมส์โน้มตัวแล้วลงมือขูดอย่างชำนาญ นาทีต่อมา เธอให้ฉันดูพายที่มีปื้นน้ำมันสีขุ่นจากใบหน้า แล้วป้ายมันลงบนสไลด์ สอดเข้าไปใต้กล้องจุลทรรศน์

เทมส์ปรับกล้องจุลทรรศน์ด้วยความชำนิชำนาญ สองสามวินาทีผ่านไป เธอก็พึมพำว่า "ฉันว่าฉันเจอตัวหนึ่งนะ" เธอส่องอีกที "มีจริงด้วย" เรากรี๊ดด้วยความดีใจ ที่เจ๋งไปกว่านั้นคือไรของฉันยังไม่ตาย ฉันดูขาจิ๋วๆ ของมันปัดป่ายในแสงไฟสว่าง

หลังจากถ่ายรูปอดีตผู้อาศัยบนใบหน้าฉันแล้ว เทมส์ก็ตรวจดูสไลด์เพื่อหาไรเพิ่ม แล้วเธอก็ค่อยๆ นับช้าๆ "สอง สาม...โอ้โห ฉันว่าเราเจอ *เบรวิส* ตัวหนึ่งด้วย" แล้วเงียบไปพักใหญ่ "ไรแปดตัว" เธอประกาศ เป็น *ดี. ฟอลลิคูโลรัม* หกตัว กับ *ดี. เบรวิส* สองตัว ในการขูดแต่ละครั้ง ถ้าจะมีเธอก็มักเจอแค่ตัวสองตัว

เทมส์มีอีกวิธีในการหาไรใบหน้า นั่นคือการใช้ดีเอ็นเอ ตอนที่กลุ่มของดันน์วิเคราะห์ดีเอ็นเอจากตัวอย่างไขมันใต้ผิวหนัง พวกเขาพบดีเอ็นเอของไรใบหน้าในคนที่เข้ารับการทดสอบที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปทุกคน (เทียบกับที่พบเพียงร้อยละ 14 ของคนที่ใช้วิธีขูดใบหน้า) เมื่อปี 2014 พวกเขาตีพิมพ์หลักฐานที่พบว่าไรใบหน้ามีอยู่ทั่วไปในร่างกายมนุษย์ ในการวิจัยดีเอ็นเอถัดมาเปิดเผยว่า ไรใบหน้าวิวัฒน์มาอย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ผู้เป็นเจ้าบ้าน อย่างน้อยมีไรใบหน้าที่แตกต่างกันสี่สายพันธุ์ที่สะท้อนผ่าพันธุ์ของเราเอง คือที่มีบรรพบุรุษเป็นพวกยุโรป เอเชีย ลาตินอเมริกา และแอฟริกา

มิเชล เทรตไวน์ แห่งสถาบันวิทยาศาสตร์แคลิฟอร์เนีย หนึ่งในทีมงานของดันน์ กำลังศึกษาความหลากหลายนี้อยู่ เธอมีกลุ่มตัวอย่างไรของคนจาก 90 ประเทศ และหวังว่าจะหาลำดับคู่เบสในสายดีเอ็นเอทั้งหมดของไรใบหน้าเพื่อเบิกทางสายใหม่ๆ เกี่ยวกับงานวิจัย เธอบอกว่าเราอาจได้เรียนรู้วิธีที่พวกไรวิวัฒน์คู่ไปกับเรา และการตรวจพันธุกรรมของไรอาจช่วยให้เราเข้าใจกลไกทางชีวภาพของมัน แม้การเลี้ยงไรในห้องปฏิบัติการจะเป็นเรื่องยากอยู่ก็ตาม

นักวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่สิบเก้าที่ค้นพบไรสกุล *ดีโมเด็กซ์* บนร่างกายเรานั้น มองว่าพวกมันอาจเป็นสัตว์ให้โทษหรือทำให้เกิดโรค แต่ตอนนี้มุมมองของเราต่อไรใบหน้าเปลี่ยนไปแล้ว

นักวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่สิบเก้าที่ค้นพบไรสกุล *ดีโมเด็กซ์* บนร่างกายเรานั้น มองว่าพวกมันอาจเป็นสัตว์ให้โทษหรือทำให้เกิดโรค แต่ตอนนี้มุมมองของเราต่อไรใบหน้าเปลี่ยนไปแล้ว

เกิดโรค และแนวคิดนี้ก็ดำเนินต่อมาอีกกว่าศตวรรษ (เพราะพบไรใบหน้าเหล่านี้จำนวนมากกว่าในคนที่เป็นโรคผิวหนังอักเสบโรซาเซีย ซึ่งทำให้เกิดรอยแดงบนใบหน้า แพทย์ผิวหนังบางคนจึงทึกทักว่าไรใบหน้าทำให้เกิดภาวะดังกล่าว)

ตอนนี้ มุมมองของเราต่อไรใบหน้าเปลี่ยนไปแล้ว ถ้าหากทุกคนมีพวกมันอยู่จริงๆ พวกเราทุกคนคงติดเชื้อ หรือไม่เช่นนั้น ต่อให้มันเกี่ยวข้องกับโรคผิวหนังอักเสบที่ว่า ก็อาจไม่ได้เป็นอย่างที่คิดตอนแรก เทมส์เสนอว่าถ้าหากกลับกันล่ะ การอักเสบและการไหลเวียนโลหิตที่เพิ่มขึ้นจากโรคผิวหนังอักเสบโรซาเซีย อาจสร้างภาวะที่ไรใบหน้าชอบอยู่ พูดอีกนัยหนึ่งคือจำนวนประชากรไรใบหน้าที่มีอยู่มากอาจมาจากอาการของโรคดังกล่าวก็ได้ ไม่ใช่เพราะฉันเป็นต้นเหตุ

นอกจากนี้ เมื่อวิทยาศาสตร์เห็นว่าร่างกายมนุษย์เป็นระบบนิเวศ เป็นบ้านของสัตว์และพืชหลากหลายชนิด จึงอาจไม่ชัดเจนนักว่าไร *ดีโมเด็กซ์* จะนับเป็นปรสิตอันตรายได้หรือไม่ พวกไรอาจช่วยเหลือเราเหมือนพวกจุลชีพ "ดีๆ" ที่อยู่ในลำไส้ของเรา พวกมันอาจกินแบคทีเรียตัวร้ายในรูขุมขนของเราแทนไปกับการกินผิวหนังที่ตายแล้วและไขมันผิวหนัง หรือหลั่งสารป้องกันจุลินทรีย์ก็ได้ เรากับไรอาจมีความสัมพันธ์แบบอยู่ร่วมกันโดยสองฝ่ายได้ประโยชน์ (symbiotic relationship) เราให้มันกินเมือกและมันก็ช่วยทำความสะอาดให้ตัวเรา

ฉันรู้สึกโชคดีที่ได้เห็นพวกมัน ฉันหวังว่ามันมีข้อดีบ้าง และรอให้วิทยาศาสตร์เปิดเผยเกี่ยวกับพวกมันมากขึ้น ◻

เอริก อิงเกิลฮับต์ เป็นนักข่าวสายวิทยาศาสตร์ผู้สร้างบล็อก Gory Details ซึ่งเข้าชมได้ที่ *natgeo.com* และเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มใหม่ *Gory Details: Adventures From the Dark Side of Science* ที่จะวางจำหน่ายเดือนพฤษภาคม

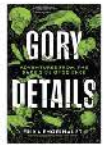

ไรและถิ่นที่อยู่

ไรบนใบหน้ามนุษย์ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในรูขุมขนของเรา ขนาดของมันเป็นไปตามภาพ คือหางของไรที่ยื่นออกมาข้างขนตาจากรูขุมขน พวกไรจะขึ้นมาเพื่อผสมพันธุ์อย่างน้อยหนึ่งครั้งในชั่วชีวิตยาวสองสัปดาห์ของมัน นักวิทยาศาสตร์กล่าวว่าพวกมันจะขุมนุมกันใกล้ปากรูขุมขน

ภาพถ่าย: สตีฟ ชไมด์สนเยอร์, SCIENCE SOURCE

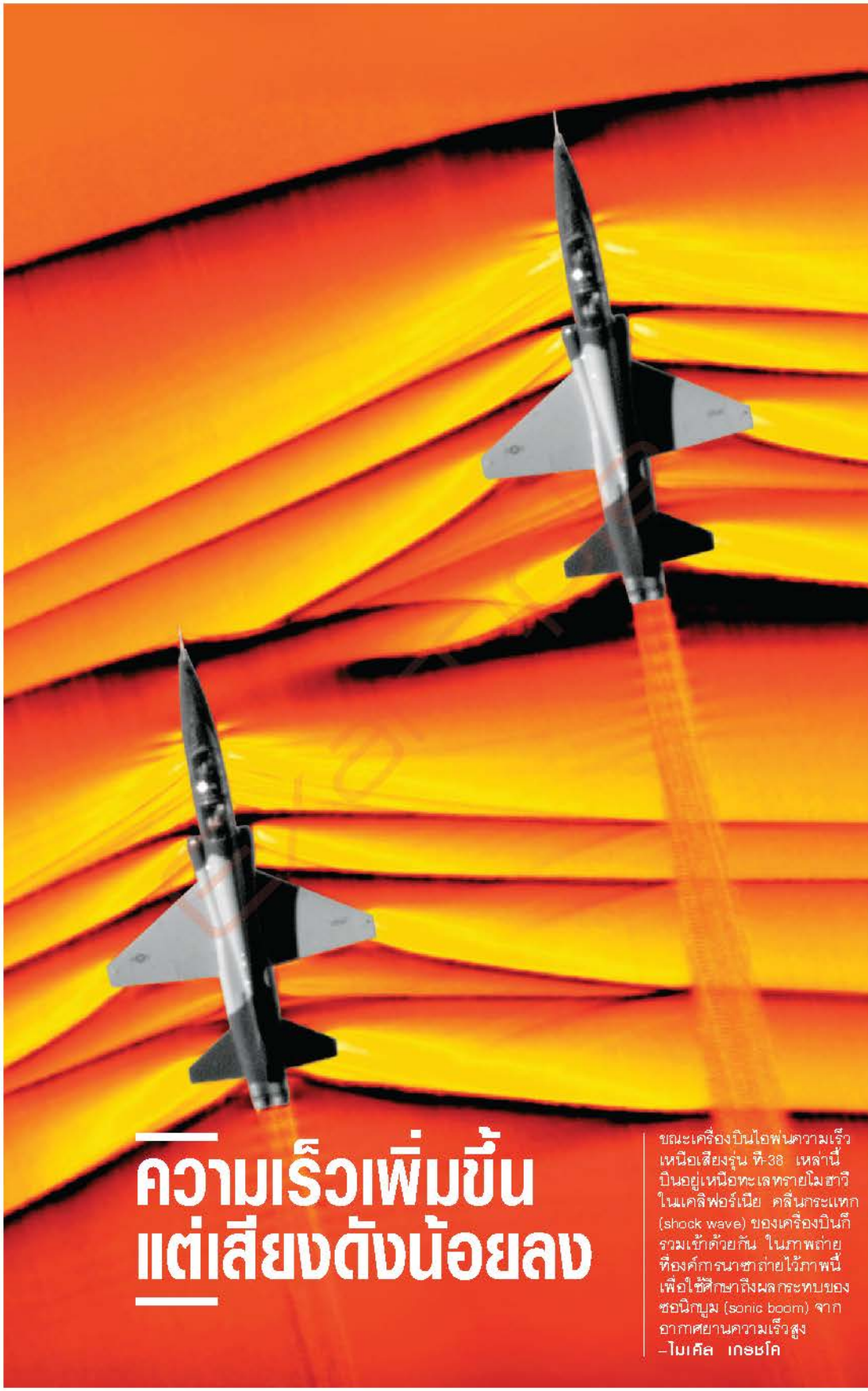

ความเร็วเพิ่มขึ้น แต่เสียงดังน้อยลง

ขณะเครื่องบินไอพ่นความเร็วเหนือเสียงรุ่น ที-38 เหล่านี้บินอยู่เหนือทะเลทรายโมฮาวีในแคลิฟอร์เนีย คลื่นกระแทก (shock wave) ของเครื่องบินก็รวมเข้าด้วยกัน ในภาพถ่ายที่องค์การนาซาถ่ายไว้ภาพนี้เพื่อใช้ศึกษาถึงผลกระทบของซอนิกบูม (sonic boom) จากอากาศยานความเร็วสูง
–ไมเคิล เกรชโค

องค์การนาซาใช้เทคนิคภาพถ่ายสีผสมเท็จ (false-color) และการประกอบภาพเพื่อสร้างคลื่นกระแทกที่มองเห็นได้ในภาพถ่ายเมื่อปี 2018 ภาพนี้

เรื่องเล่าของวาฬที่หายไป

วาฬเบลูกาตัวนี้เป็นมิตร
ถูกฝึกมาดี แถมสวมบังเหียน
แล้วมันมาจากไหนกัน

เรื่องและภาพถ่าย
เอาดุน ริคาร์ดเซน

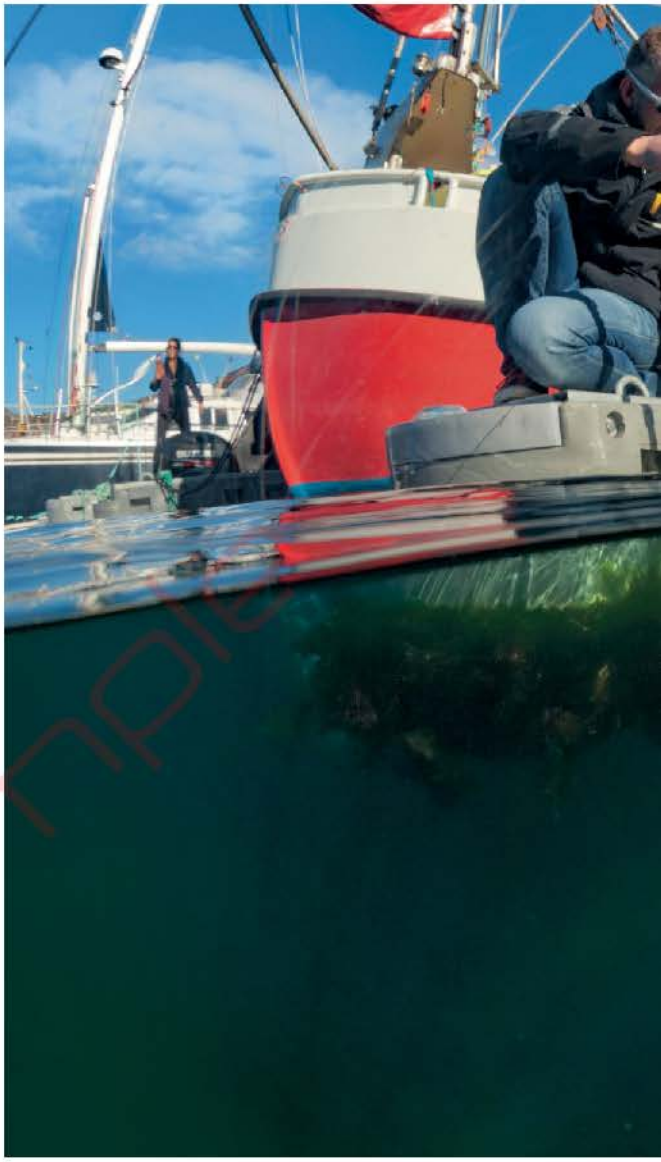

ชาวประมงที่ผมรู้จักคนหนึ่งชื่อ โจฮาร์ เฮสเทน โทรหาผมตอนปลายเดือนเมษายนปีที่แล้ว วาฬเบลูกาตัวหนึ่งกำลังว่ายวนรอบเรือของเขาใกล้ปลายสุดทางเหนือของนอร์เวย์ มันสวมบังเหียนที่รัดแน่นอยู่ด้วย และเฮสเทนไม่รู้จะทำอย่างไรดี เบลูกามักพบอยู่กับฝูงในพื้นที่ที่มีน้ำแข็งและธารน้ำแข็ง แทบจะไม่พบอยู่โดดเดี่ยวตามชายฝั่งนอร์เวย์เลย ในฐานะนักชีววิทยาทางทะเล ผมรู้ว่าต้องเอาบังเหียนออกจากตัวมันให้เร็วที่สุด แต่ไม่รู้เลยว่ามันจะกลายเป็นปริศนาไปได้

เราติดต่อศูนย์เฝ้าระวังทะเล สำนักงานประมงของนอร์เวย์ เมื่อผู้ตรวจการ ยอร์เกน รี วีก และทีมงานพบเรือประมงลำดังกล่าว เจ้าวาฬเพศผู้ขนาดสามเมตรครึ่งก็ว่ายเข้ามาป้วนเปี้ยนใกล้ๆ เห็นได้ชัดว่ามันถูกฝึกมา

ความลึกลับยิ่งลำลึกเมื่อเฮสเทนลงน้ำเพื่อถอดบังเหียน ที่สายรัดมีกล้องติดอยู่ ตรงคลิปหนีบมีข้อความภาษาอังกฤษระบุว่า "อุปกรณ์เซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก" อุปกรณ์ดังกล่าวดูไม่เหมือนสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์จะใช้เพื่อติดตามวาฬเลย

ผมกับทีมนักกู้ภัยสงสัยว่า วาฬตัวนี้จะถูกทหารรัสเซียฝึกมา สื่อคาดเดากันไปต่างๆ นานา และเรียกมันว่า "วาฬสายลับรัสเซีย" สื่อสำนักหนึ่งตั้งชื่อมันว่า วาลดีมีร์ (Hvaldimir) ซึ่งเป็นการเล่นคำ *hval* ในภาษานอร์เวย์ที่แปลว่า "วาฬ" กับชื่อต้นของประธานาธิบดีรัสเซีย วลาดีมีร์ ปูติน

หนึ่งสัปดาห์หลังการค้นพบ วาลดีมีร์ติดตามเรือใบลำหนึ่งไปที่อ่าวแฮมเมอร์เฟสต์ ซึ่งอยู่ห่างจากจุดที่พบมันครั้งแรกราว 40 กิโลเมตร นั่นคือจุดที่ผมพบมันตอนต้นเดือนพฤษภาคมและถ่ายภาพภาพนี้ ผมเดินทางไปยังแฮมเมอร์เฟสต์เพื่อตรวจสภาพร่างกายมัน เจ้าวาฬตัวผอม

ไม่หากินเอง และดูเหมือนจะเอาตัวรอดในสภาพธรรมชาติไม่เป็น ภายหลังเจ้าหน้าที่ตัดสินใจให้อาหารมันและมื้ออาหารก็กลายเป็นจุดสนใจรายวันของนักท่องเที่ยวในแฮมเมอร์เฟสต์

กระนั้น ตอนที่ผมไถลตัวลงน้ำในชุดสนอร์เกิลเพื่อตรวจร่างกายวาลดีมีร์ ผมแปลกใจกับความเป็นมิตรและความโดดเดี่ยวของมัน ตอนที่ว่ายน้ำด้วยกัน วาลดีมีร์ดึงตีนกบข้างหนึ่งของผมออก ทิ้งให้จมลงไป ผมตะโกนใส่มันใต้น้ำ แล้วมันก็ดำดิ่งลงไป ไม่กี่นาทีต่อมา มันกลับขึ้นมาพร้อมตีนกบที่เลี้ยงอยู่บนปากและยื่นให้ผม ไม่ว่าอดีตครูฝึกของมันจะเป็นใครก็ตาม เขาคงดูแลมันมาอย่างดี

การฝึกวาฬสักตัวมีค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลา แต่ไม่มีใครมาตามตัวมันกลับไป หน่วยงานตำรวจของนอร์เวย์รับคดีนี้ และนักข่าวเยอรมันคนหนึ่งอาศัยวิธีคลาวด์ซอสชิงติดตามโคโก้บนบังเหียนจนไปถึงผู้ค้าอุปกรณ์กลางแจ้งในเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก แหล่งข่าวที่เชื่อถือได้บอกผมว่า วาลดีมีร์หนีมาจากโครงการฝึกของกองทัพเรือรัสเซียที่มูร์มันสค์จริงๆ แต่ไม่ได้เปิดเผยว่าเบลูกาตัวนี้ถูกฝึกให้ทำภารกิจใด

พอถึงเดือนมิถุนายน วาลดีมีร์จากแฮมเมอร์เฟสต์ไปด้วยหุ่นที่งามกว่าตอนมาถึงมาก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มันท่องไปตามชายฝั่งทางเหนือของนอร์เวย์และหากินด้วยตัวเอง

ผู้คนมากมายมีความเห็นแตกต่างกันไปว่า ควรปฏิบัติอย่างไรกับวาลดีมีร์ จะให้เจ้าวาฬโดดเดี่ยวตัวนี้อยู่ในสวนน้ำโลมาดีไหม หรือย้ายมันไปอยู่ในถิ่นอาศัยของเบลูกา หรือแค่ปล่อยให้มันอยู่เองอย่างนี้ต่อไป แต่เท่าที่เป็นอยู่ตอนนี้มันก็ดูสุขสบายตามประสาแล้ว ◻

เฮาดุน ริคาร์ดเซน เป็นช่างภาพธรรมชาติและอาจารย์ด้านชีววิทยาน้ำจืดและทะเลที่ยูไอที หรือมหาวิทยาลัยอาร์กติกแห่งนอร์เวย์